

SELLSMYRERNE

IDET VI HENVISER til efterfølgende artikler om Sellsmyrerne eller Sellsvoldene bemerkes, at det er vistnok saa, som ogsaa tidligere fremholdt, at disse store flate strækninger ikke egentlig er, hvad man strengt tat kalder »myr«, de maa rettere sagt betegnes som vandsyke sandsletter. Men over det hele land er de mest kjendt under navn av »Sellsmyrerne« og da de hører til de største og heldigst beliggende dyrkbare jordstrækninger i vort land, er det fuldt berettiget, at Det Norske Myrselskap søker at bidra sit til, at disse nu litet produktive strækninger blir lagt under kultur.

Dertil kommer, at spørsmålet nu i høi grad blir aktuelt, idet *jernbanen Otta—Domaas* allerede er besluttet og med det første vil bli paabegyndt. Jernbanelinjen kommer til at passere langs myren i hele dens længde, og der vil under jernbanens bygning kunne bli anledning til delvis at sænke Gudbrandsdalslaagen. Herom vil direktør *Hirsch* uttale sig i neste nr. av »Meddelelserne«.

SELLSMYRERNE

BERETNING OM GJØDSLINGSFORSØK

AV DIREKTØR J. HIRSCH

EFTER HR. AMTMAND HOLSTS ANMODNING har jeg ved flere dages ophold i Sell søkt at sætte mig ind i de forholde, som gjør denne bygds store dalbund, — de saakaldte Sellsmyrer — saa litet anvendelige i produktivt oiemed, og hvorvidt der er rimelige utsikter til, at dette forhold skal kunne forbedres.

Sellsmyrerne eller rettere — som de kaldes av befolkningen i bygden — »*Sellsvoldene*«, er flere gange beskrevet, — fuldstændigst og senest av overlærer *K. O. Bjørlykke* i »Norges Geologiske Undersøkelses Aarbok« for 1905. Idet jeg henviser til denne, skal jeg kun minde om, at det samlede — nu næsten uproduktive areal — er omtrent 9 000 maal, hvorav 5 à 6 000 maal aarlig oversvømmes av den almindelige vaarfloim i et tidsrum, som kan vare mellem 8 dage og 8 à 10 uker — efter flommens beskaffenhet og arealets høideforhold. Flommen begynder i regelen den første uke i mai og varer oftest til midten av juli. De høiest liggende strækninger staar kun under vand nogle dage, naar flommen er paa sit høieste, medens de lavere liggende dele staar under vand flere uker og saa længe, at ingen høierestaaende planter kan taale det. De laveste dele er derfor kun bedækket med startuer og vierkjær. De høiere liggende dele derimod er bedækket av en jevn, om end noksaa tynd, græsvekst, forsaavidt som de ikke er bedækket med or og vier.

Det allermeste av arealet avhøstes; — skjönt det tarvelige utbytte vel neppe dækker høstningsomkostningerne. Efter et par veininger, foretagne av lærer *Joh. Nygaard*, var avlingen paa et av de bedre stykker *haard mark* 269 kg. pr. maal og paa et bedre stykke av den *lavest liggende myrgrund* 168 kg. pr. maal. Men dette tror jeg nok er nær maksimum av et *godt aar*.

Det avlede fór ansees for at være av mindre god beskaffenhet. Det indeholder mange sumpplanter, og da det høstes sent, er det gjerne ogsaa fylt med alslags sopsydomme.

Dersom man forer ensidig med »voldhø«, har man erfaring for, at husdyrene blir utrivelige. Hestene faar »svive« som ytrer sig med svindelhed og krampeanfald. »Sviven« er sjelden dødelig og ophører straks man begynder at fore med bedre hø, f. eks. fra sætervoldene.

En del av det midtre parti er *såmeie* og ligger under fæfod den hele sommer. I regelen er de enkelte eiendomme heller ikke fraskilt fra hinanden ved gjærde, hvorfor vaar- og høstbeitning foregaar fælles for hele bygden paa de strækninger, som ikke er opdyrket og indnegnet.

Fordbunden er næsten overalt *sand*. Denne sand er lagvis av noksaa forskjellig beskaffenhet, snart finere og snart grovere, mere eller mindre lerholdig eller jernholdig. I den nordlige, høiere liggende del sees i utskjæring mot elve og bække tydelig denne vekslende og lagdelte karakter, ligesom man her finder striper av muld som efter tidligere, begravet græsdekke. Ogsaa i de lavere dele sees denne lagdeling tydelig, men de tynde (1 eller 2 cm.) sandlag er her skilte ved mostorvliggende, tynde lag (litet omdannede rester av halvmyrens plantedække, moser og karekser). For hvert aar avleires her et sanddække, og for hvert aar skyter vegetationen gjennom dette.

Sellsvoldene forhøies altsaa aarlig under vaarflommen ved tilførsel av sand. I den sidste tid synes sandtilførselen at ha været sterkere end tidligere. Man finder næsten over hele den lavere liggende del av Sellsvoldene mere sand i de øvre lag og mere organisk stof i de dypere. O. Bjørlykke meddeler saaledes — side 9 og følgende — i sin nævnte avhandling, at han ved boringer i myrens søndre og delvis nordre del altid fandt næsten ren myr — mere eller mindre formuldet — *under* sanden i dybder, der varierte fra 0,25 til 1,10 meter.

Denne jordens *lagede beskaffenhet* gir haap om, at den ved dyrkning og *dypbearbeidning* vil vise sig at være en bedre og taknemligere kulturjord, end man ved en løselig betraktning skulde tro. Et par *analyser* av jordbunden paa Sellsvoldene, indsendt av amtsagronom *Kvissellien*, viser, at den er *let* (fin) *sandjord* med 12—15 % avslembare bestanddele. Finjorden hadde følgende indhold:

	Nr. 1	Nr. 2
Kvælstof	0,104	0,134
Fosforsyre	0,128	0,129
Kali	0,179	0,175
Kalk	0,288	0,188

Landbrukskemikeren uttaler forresten: »Prøverne er *muldfattig og kvælstoffattig sandjord*. Jordens forraad av *plantenæringsstoffer* er, bortset fra kvælstoffet, omtrent *middels eller heller over*«. En del jordprøver fra »Sellsvoldene«, som landbruksingeniør *Sverdrup* hadde tatt og i sin tid innsendt, gav i hovedtrekkene samme resultat som disse.

Efter mit skjøn er jorden i Sellsvoldene i det hele tatt vel ikke av første klasses jord, men dog en *meget lønsom dyrkningsjord*. Den er taknemlig for gjødning og dypere bearbeidning. Den kan bringes til at gi *rike avlinger* av rug, havre, byg, grønfør, næper og græs, — og de aar, da frosten ikke indfinder sig, tillike av erter og poteter.

I den nordvestre del av Sellsvoldene — op mot gaarden Urdsvolden — findes en større myr, der indeholder baade *brændtorv* og *torvstrø*. Ogsaa paa flere andre steder er der adgang baade til torvstrø og myrjord, skikket til *jordforbedring*. Disse herligheter vil faa en ganske *betydelig værdi*, om voldene kan gjøres skikket til kulturjord.

I den nordvestre og høiestliggende del av Sellsvoldene er der flere gaarde: Romundgaard, Olstad, Brekken, Nuvstad og Frantzløkken. De har forholdsvis store dyrkede arealer, men avlingerne synes *ikke* at være tilfredsstillende. Jorden synes at *mangle gjødsel og bearbeidning*, og de høiere liggende dele synes at lide under tørke.

Romundgaard og Olstad har delvis adgang til vanding. Hvor denne benyttedes, var der *store avlinger*.

Ved »*Stor-ofsen*« (storflommen) i 1789 blev en stor del av gaardene Olstad og Romundgaard begravet under et sandlag, som var mellem 0,5 og 1 meter tykt.

Befolkningen her i dalen har en svær tro paa »muld« og især paa »*gammel muld*«. En gaardbruker mente, at naar han bare kunde faa fat i den »gamle mulden«, saa skulde det bli »andre boller«. Han tok sig til at grave den op paa et stykke jord; og da dette stykke blev gjødslet og stelt, gav stykket i flere aar rike avlinger. Nu gaar man deroppe og tror, at dersom man bare kunde faa fat i den »gamle mulden« saa —. Men da den gamle mulden ligger saa dypt, saa er der ingen von! Jeg gad vite, om ikke det samme resultat — rikere og sikrere avlinger — vilde kunne erholdes temmelig jevnt over den hele flate, — selv om der ikke var nogen gammel muld at grave op. Paa den *lagdelte fine sandjord* har netop *dypkulturen* vist *storartede virkninger*; og i enkelte lande vilde ganske vist sandjordens — hederens — kultur ha været *umulig uten denne* (Belgien).

Paa et ved *Det Norske Myrselskaps* hjælp her paa det høiest liggende parti anlagt *forsøksstykke* avledes der 1905 *vakker og modent byg og havre*. Forrige vinter paakjørtes omtrent halv gjødning av naturlig gjødsel og gaves et litet tilskud av fosforsyre og kali. Gjødningen *nedpløiedes* ivaar. Stykket tilsaaedes vaaren 1906 med grønfør, blanding av erter og havre, for at forberedes til senere avlinger; i 1905 var det nemlig ompløiet græsmark. Der avledes 720 kg. *tørt*

grønfor pr. maal, altsaa $4\frac{1}{2}$ skippund. Til sommeren vil stykket, om forsøkene skal fortsættes¹⁾, bli anvendt til rotfrugtkultur. — I 1905 blev avlingerne desværre ikke veiede, men eieren uttalte, at han ikke ofte hadde havt bedre kornavlinger; og der var dog saaet paa omploiet græsvold, men rigtignok med fuld kunstgjødning av alle tre sorter.

Det bemerkes, at dette forsøksstykke er lagt paa den del av Sellsvoldene, som ligger *aller høiest*, og hvor vaarfloppen ikke naar hen.

Ogsaa paa den del av Sellsvoldene, som *ligger lavest* — i den sydøstlige del — er der paa gaarden *Bottens* eiendel anlagt et andet *forsøksstykke*. Dette, som er omtrent 20 maal stort, er *helt indgjærdet*. Jeg mente her:

- 1) at faa konstatere *vaar- og høstbeitningens skadelighet*,
- 2) at undersøke muligheten av paa denne lavtliggende jord at *frembringe kunstig græsvold*,
- 3) hvor langt de *almindelige kulturplanter kommer i utvikling her*, hvor vaarfloppen staar 8 à 10 uker over og hvor man derfor ikke kan saa, før efter floppen, det vil sige i begyndelsen eller midten av juli.

Tabel over saaning, høstning og utbytte paa det lavest liggende forsøksfelt.

	Naar saaet	Areal	Naar høstet	Avling raa	Avling tørret	Avling pr. maal tørt før
Grønfor, væsentlig havre, litt erter	$\frac{4}{7}$ 06	678,8 m. ²	Slutten av august	770 kg.	231 kg.	340 kg.
Timotei	$\frac{2}{7}$ 05	280,4 -	do.	256 -	108,8 -	381 -
Naturlig haard- vold		10,0 -	Midten av september	6,5 -	2,69 -	269 -
Naturlig myrslaet		10,0 -	do.	3,5 -	1,68 -	168 -

Da forsøksjorden her maatte opbrytes av rent udyrket mark, og da beliggenheten vanskeliggjør frembringelsen av naturgjødsel, har forsøket været forbundet med mange vanskeligheter, men eieren, Johan Nygaard, har gjort alt for at overvinde disse. Der har været saaet

¹⁾ Forsøkene blir nu fortsatte ved myrkonsulent *Glærum*.

byg, grønfør, havre og timotei. Ingen av disse avlinger er naaet til modenhet. Bygget og havren har saaledes naaet til at skyte aks og timoteien har ikke blomstret. Avlingerne er dog blit bedre, end det kunde være at vente, hvilket skyldes dels gjødslingen, dels at alt er utført paa rette maate.

I en ny artikkel i et senere nr. av »Meddelelserne« vil planerne for Laagens sækning og myrstrækningernes opdyrkning bli behandlet.

BEFARING AV SELLSMYRERNE

AV MYRKONSULENT O. GLÆRUM

LANGT OPPE I GUDBRANDSDALEN, hvor jernbanen ender, ligger Sellsbygden.

Det er en fjeldbygd, og for et løseligt blik synes den ikke at være nogen rik bygd. Gaardene ligger paa smale remser av jord ved fjeldfoten, og over dem alle hænger uren graa og truende.

Hver bit av jord i *revnerne* er utnyttet i Sellsbygden. Gaardene og pladsene klører sig fast i fjeldrevnerne og skrenterne, og var kun tilnærmedesvis den faste mark utnyttet saa godt i andre bygder, vilde det være vel.

Det er naturlig, at i en bygd hvor hver en bit fastmark er optat, at indvaanernes og veifarende folks øine rettes paa den store uopdyrkede flate, der ligger i bunden av Sellsbygden; thi fra Sells kirke i syd-øst til Laurgaard i nord-vest strækker flaten sig i en længde av 9 km. og i en bredde av ca. 1 km. fra fjeldfot til fjeldfot gjennemslyngtet av Laagen, som væsentlig følger dens nordøstre rand.

Hele denne flate strækning kaldes i almindelighet for *Sellsmyrerne*. Begtegnelsen »myrer« paa hele flaten er, som av overlærer K. O. Bjørlykke paavist, misvisende, og bygdens folk benævner dem heller ikke for »myrer«, men for »volla« eller »vølla«. Rigtignok forekommer adskillig myr paa strækningen; men fast sandjord av forskjellig beskaffenhet er dog hovedmassen.

Planer og overveielser om Sellsflatens opdyrkning har allerede som bekjendt været oppe helt siden midten av forrige aarhundrede, og forskjellige alternativer har været under overveielse.

Jeg skal ikke gaa ind paa disse, men kun paapeke enkelte ting man formentlig bør ta i betragtning ved Sellsflatens eventuelle dyrkning.

Man maa først erindre, at flaten ikke har en ensartet jordbund, og det blir derfor nødvendig at avgjøre, hvorledes jordbundsforholdene arter sig paa de forskjellige dele av flaten.

Paa den nordvestre halvdel av Sellsflaten, nord for Skottevand og Ruditjern, er sandjord av noget vekslende beskaffenhet den mest ut-

bredte jordart. Kun i denne flates nordvestre del og tilgrænsende partier optræder virkelig myr; men i forhold til det samlede areal neppe utgjørende mere end $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{5}$ av den hele strækning.

Paa de største strækninger av denne flate kan man derfor sige, at jordbunden er en utpræget sandjord.

Paa mindre partier er sanden noget grundere og hviler paa myrjord som undergrund.

Det overveiende helhetsbillede av den nordvestre halvdel av Sellsflaten blir saaledes en mere eller mindre finkornet sandjord med et parti myr i den nordvestre ende og myr overdækket med et tykkere eller tyndere sandlag i strækningens vestlige og nordvestlige dele.

Den i syd-øst for nævnte vande liggende flate er av en noget anden beskaffenhet. Her optræder ogsaa sandjord paa temmelig store dele av flaten nærmest Laagen.

Jordbunden ellers paa flaten er noget vekslende; men det mest almindelige er et tykkere eller tyndere slamblandet, finkornet sandlag, hvilende paa litet formuldet myrjord, som er dannet av halvgræsarter med sterk indblanding av brunmose og tildels hvitmose.

Ser man paa jordanalyserne ¹⁾ av Sellsflatens overflateskikt, vil man finde, at fire prøver av ti indeholder mindre kvælstof beregnet pr. maal til 20 cm. dyp end som almindelig forekommer i hvitmosemyr. De andre seks prøver har et kvælstofindhold, som vistnok overgaar det almindelige i hvitmosemyr, men naar ikke paa langt nær op til god græsmyr.

Fosforsyre- og særlig kalimængden er forholdsvis høi, naar undtas to prøver, der til gjengjæld har litt høiere kvælstofindhold og skriver sig antagelig fra mindre sandblandede myrpartier.

Hvorledes disse prøver er uttat er mig ubekjendt; men det maa forutsættes, at de nogenlunde gjengir gjennemsnittet av jordflatens beskaffenhet i overflaten.

Enten man bedømmer Sellsflatens jordbund fra den fysiske eller kemiske side, kan man ikke med forhenværende landbrugslærer *Heden-dahl* sige, at den bestaar av god myrjord ²⁾.

Som det vil fremgaa av ovenfor korte skildring, sammensættes Sellsflaten av flere indbyrdes uensartede partier, der svinger mellem yderligheterne litet formuldet myrjord og fin og grovkornet sandjord. Endvidere er sandjorden den langt overlegne i utbredelse paa det man kalder *Sellsmyrerne*.

Ved en eventuel kanalisering av Laagen med henblik paa Sellsflatens opdyrkning maa baade jordbundsforhold og klimaet komme i betragtning.

Klimaet i Sell er tørt. Sell hører til landets nedbørfattigste distrikter, hvor aker- og engvanding i de fleste somre er en nødvendighet, skal man faa utbytte av jorden.

¹⁾ Statens kemiske kontrolstation og frøkontrol i Kristiania 1904, siderne 16, 17, 20 og 21.

²⁾ Se kanalvæsenets historie III, s. 204.

Som allerede nævnt bestaar jordbunden paa den del av flaten, som ligger nordvest for Skottevand og Ruditjern, for største delen av sandjord.

Det er en sandsynlighet, der grænser til sikkerhet, at store partier av denne strækning under Sellsbygdens tørre klima vil komme til at lide av tørke, dersom Laagens vandstand sænkes noget væsentlig under nuværende normale sommervandstand, da det allerede under nuværende vandstandsforhold viser sig, at enkelte partier lider av tørke, selv om aarene ikke kan betegnes for egentlige tørkeaar. Kun for de i den nordvestre del liggende myrstrækninger, som i forhold til hele denne flates størrelse neppe utgjør mere end $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{6}$ av denne, vil sænkningen være til udelt gagn.

Med disse omstændigheter maa der regnes for strækningen Laurgaard—Ruditjern, hvilken strækning vel utgjør den største halvpart av hele Sellsflaten.

For denne strækning maa man efter min formening ikke alene regne med en sænkning av flommen; men efter at Laagen er hindret fra at oversvømme strækningen, maa man sørge for ved kunstig vanding at skaffe vand til sandjorderne.

Dette er imidlertid forholdsvis let og neppe heller forbundet med saa store omkostninger, at disse umuliggjør et saadant foretagende; thi vandet kan tages saavel fra Laagen ved Laurgaard som fra en bæk, der kommer ned fra en dal nordvest for garden Olstad.

Man kan spørge, hvorfor først ta vand væk og saa lede nyt til. Imidlertid er ikke dette merkeligere for Sellsflatens vedkommende end overalt ellers, hvor man maa *regulere* naturkræfterne for at faa dem i sin tjeneste; thi skal disse store strækninger bringes til at producere *aarvisse* avlinger av de *forskjellige kulturvekster*, forekommer det mig, at den første betingelse herfor er at hindre flommen i periodevis at oversvømme markerne i mai, juni og begyndelse af juli.

Til belysning av flommen skal jeg anføre endel optegnelser over denne foretat av hr. lærer *Nygaard*, Otta.

De nedenfor anførte tider er ikke slik at forstaa, at flommen staar over markerne hele den angivne tid, men at den indenfor de anførte tidsgrænser kan staa over i perioder paa ca. 14 dages længde.

I aaret 1891	varede flommen fra	27de mai	til	30te juni.
- — 1892	—»—	26de —	-	1ste juli.
- — 1894	—»—	13de —	-	1ode —
- — 1895	—»—	7de —	-	22de juni.
- — 1897	—»—	7de —	-	9de —
- — 1898	—»—	22de —	-	5te juli.
- — 1899	—»—	16de —	-	17de —
I aaret 1901	—»—	29de april	-	13de juni.
- — 1902	—»—	1ste juni	-	6te juli.
- — 1905	—»—	16de mai	-	7de —

Det viser sig altsaa, at flommen de fleste aar varer fra midten eller slutten av mai til begyndelsen og en otte dage ut i juli.

Disse kjendsgjæringer siger nok uten videre kommentar, *de viser, at vaarflommen lægger avgjorte hindringer i veien for en rationel opdyrkning av de største strækninger paa Sellsflaten.*

Som det vil fremgaa av foregaaende er jordbunden paa de partier, som ligger i syd for Ruditjern, i det store og hele av en noget anden karakter end paa de nordvest for tjernet liggende strækninger, idet mere eller mindre myrartige dannelser er mere utbredt end nordenfor tjernet. Elvebankerne og de nærmeste flater langs Laagen mellem gaardene Skjenna og Forsmohagen bestaar væsentligst av sandjord.

Imidlertid har der gjennom aarenes løp ved flommen ogsaa over strækningerne syd for Ruditjern blit ført slam og sand. Jeg maalte saaledes ca. 200 m. fra elvebredden paa flere steder det i aar paalagte slam- og sandlag. Lagets tykkelse vekslede fra ca. 4 mm. til 1 cm. En prøve av laget blev analysert ved Statens kemiske kontrolanstalt i Kristiania og viste 14 % avselembare stoffer. De ikke avselembare stoffer (sanden) var saa fin, at den passerte den fineste sigt. Prøven indeholdt kun 0,084 % kvælstof.

Over store strækninger av flaten søndenfor Ruditjern er torvjorden, som følge av denne betydelige sandtilførsel, sterkt slam- og sandblandet, og denne indblanding bevirker, at kvælstofindholdet i torvlagene synker, mens kali- og fosforsyreindholdet blir forholdsvis høit.

Det er sandsynlig, at disse strækninger ved dyrkning vil gi en ulastelig kulturjord, selv om myrarten ikke kan henregnes til de bedre myrformer.

Likeledes er det for denne strækningens vedkommende, naar undtas partierne nærmest Laagen, neppe tale om, at de kommer til at lide af tørke, selv om elvene reguleres, saa vaarflommen aldrig oversvømmer flaterne; ti dels er her sanden finkornet og slamblandet og som følge derav vandholdende, og dels er den blandet med og hvilende paa torvjord, og denne lider, som bekjendt, sjelden av tørke, naar den avgrøftes med skjønsomhed og det gjælder saa betydelige strækninger som disse.

Av det anførte vil det fremgaa, at Sellsflaten i det store og hele deles ved Ruditjern og Skottevand i to partier, der ifølge sin jordbundsbeskaffenhet ved en eventuel elveregulering og kanalisering maa behandles forskjellig.

Likesome Ruditjern og Skottevand i det store og hele deler Sellsflaten i to noget ulike strækninger, hvad jordbundsforholdene betræffer, saaledes deler ogsaa disse tjern, kan man sige, bygdefolkets interesse for elvereguleringen, idet mange eiere av de strækninger, som ligger ovenfor og omkring nævnte tjern, er ræd tørken, dersom vandstanden i Laagen sænkes under normal sommervandstand, medens eiere av de nedenfor liggende partier mener, at en sænkning av vandstanden i Laagen er en absolut nødvendighet for de nederste strækninger, som de selv eier, og at den vil være nyttig selv for de strækninger, som ligger ovenfor vandene.

Man kan lære meget av disse meninger, og jeg tror man bør ta hensyn til dem; ti disse folk har gjort sine iagttagelser gjennom en lang aarrække, og som det vil fremgaa av det anførte, tror jeg, at disse meninger er rigtige kun med den undtagelse, at jeg mener, de nedre eiere tar feil i sin tro paa, at en sækning av Laagens vandstand under normal sommervandstand vil være tjenlig for de strækninger, som ligger ovenfor vandene.

Her maa elvereguleringen kun ha til hensigt at hindre flommen i at gaa over markerne, eventuelt kun en regulering, der betydelig indskrænker den *tid, hvori flommen staaer over markerne.*

Hvorledes denne elveregulering kan utføres, skal jeg ikke uttale mig om, da jeg ikke er fagmand paa omraadet, jeg skal kun bemerke, at man muligens kom langt i opnaaelsen av en tilstrækkelig regulering av flommen for strækningerne ovenfor Ruditjern ved at samle Laagen til ett løp mellem Olstad og Fævolden, samt bøie sideelven Ula fra sit nuværende løp, saa denne først munder ud i Laagen ca. 200—300 m. ovenfor gaarden Klevmellem paa Laagens sydvestre side.

Disse to foranstaltninger antas av lokalkjendte folk at være tilstrækkelig til at hindre flommen i at staa for længe over den strækning, som ligger nordvest for Ruditjern; ti som Ulas løp nu er, vil strømmen fra denne elv møte Laagen i en ret vinkel eller endog danne en motstrøm mod Laagen. De betydelige vandmasser i Ula tvinger, som følge derav, Laagen til at stige og danne en bakevje indover Sellsflatens vestlige partier.

Være med tilstrækkeligheten av disse to foranstaltninger som det vil, et synes mig, som ikke fagmand, sikkert, at nævnte forandringer i Ulas løp og samlingen av Laagen til én strøm mellem Olstad og Fævolden er nødvendig, hvilket alternativ vælges for Laagens regulering og eventuelle sækning.

Efter mit skjøn foregriper man intet, om disse to forandringer utføres først, saa kan man senere dømme om tilstrækkeligheten av dem, og det er senere anledning til at utvide Laagens løp mellem Hole, Mo og Botten, om dette er nødvendig, hvilket er sandsynlig, skal flommen helt hindres paa strækningen *nedenfor* Ruditjern.

Med hensyn til dammen over Ula skal bemerkes, at denne, saavidt jeg kan forstaa kanalvæsenets historie, er opført ca. 10 m. høi og var beregnet paa at opfange det av Ula førte materiale i ca. 10 aar.

Nu har imidlertid dammen staaet i 29 aar, og jeg forsøkte i sommer at maale vanddybden ovenfor dammen.

Jeg maalte 10 m. fra vestre bred inde ved dammuren 5 m. dybde, 10 m. længere oppe 3,9 m. dybde, de øvrige maal toges med ca. 10 m. mellemrum og viste følgende dybder: 3,1 m., 3,3 m., 4,5 m., 3,2 m. (ved vandstandsmerket), 3,2 m. og 2,8 m. længst oppe, hvor dammen ender.

Kanalvæsenet har selvfølgelig mere paalidelige maal; men disse er mig for øieblikket ubekjendt, og jeg anfører ovenstaaende tal kun for at vise, at dammen paa langt nær endnu ikke er fyldt. Jeg antar,

saavidt man kan dømme efter ovenstaaende maalte dybder, at den er omtrent halvfylt, og forutsat Ulas materialføring blir nogenlunde ens i fremtiden som i de forløpne aar, skulde dammen greie at opta grustilførselen i mindst 30 aar.

Man kan derfor nu langt sikrere end før gaa til en bøining av Ulas løp saavel som en utvidelse av Laagens leie uten at nære den tidligere overdrevne frygt for Ulas materialførende og gjenslammende evne.

Tilslut skal jeg tillate mig at bemerke til beregninger og paastande om, at en elveregulering og kanalisering av Sellsflaten vil være økonomisk uriktig, at man da ikke maa *glemme* Sellsflatens *omgivelser*; ti skal Sellsbygdens dyrkede areal utvides, kan dette ikke ske paa anden maate, end at *Sellsflaten* dyrkes, andet dyrkningsland gis praktisk talt ikke i bygden. Det er derfor indlysende for enhver, at *Sellsbygdens* fremgang i væsentlig grad beror paa, om de 6 000 maal kan bringes i regelmæssig kultur eller ikke.

Frykten for, at man paa Sellsflaten skal faa flyvesandstrækninger, tør jeg ikke uttale mig om, da jeg ikke er geolog; men det forekommer mig, at det ikke gaar an at trække sammenligninger mellem tør-lagte innsjøbunde, hvor fin sand danner bundlaget, og hvor der selvfølgelig ved tørlægningen ikke findes en eneste bindende græsrod eller beskyttende plante, og Sellsflaten, som jo er plantedekket nærsagt over hele sin flate.

Muligens maa man være forsiktig ved tørlægningen av Ruditjern og Skottevand, da bunden her sandsynligvis bestaar av fin sand, hvilket jeg ikke hadde anledning til at undersøke.

I sommer er der hos lærer Jon Nygaard anlagt et forsøksfelt.

Feltet er beregnet paa at vise, om vinterrug kan dyrkes og tjene som oversæd for engplanter, samt hvilke græsfrøblandinger, som muligens kan trives paa de steder, hvor flommen gaar over.

Jeg vil anbefale, at Det Norske Myrselskap fortsætter med dyrkningsforsøkene, og at gjærdet, som er paabegyndt omkring feltet hos Jon Nygaard, blir fuldført.

Likeledes vil jeg foreslaa, at man søker anlagt et felt paa de nordvestre partier av myren, hvilke er mindst utsatte for flommen; men jeg formoder, at det er nødvendig, skal feltet gjennom en længere aarrække bli skjøttet med omhu, at vedkommende grundeier faar en liten godtgjørelse for sit bryderi med feltet. Muligens kunde ogsaa Det Norske Myrselskap faa utvirket, at Kristians amts landhusholdningsselskap deltok i utgifterne ved forsøkene paa Sellsflaten med et mindre beløp f. eks. kr. 50,00 pr. aar.

Jeg er ikke i tvil om, at der ved rationelle forsøk kunde paavises en lønsommere drift for de høiereliggende partier av Sellsflaten end den som nu anvendes.